

Pentti Haanpään museon kokoelmien digitointi

Maija Saraste

Digitointihankkeen julkistusjuhlat

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU

ti 3.7.2018 klo 18

Oulun kaupunginkirjasto ke 4.7.2018 klo 13

Esityksen sisältö

Miten ja miksi kaikki alkoi?

Hankkeen toiminta

- organisoituminen
- rahoitus
- hankkeen vaiheet

Mitä on saatu aikaan?

Mistä tiedot löytyvät?

Kiitokset

Miten ja miksi koko hanke alkoi?

Hankkeen taustalla oli monien henkilöiden yhteinen huoli siitä, kuinka voidaan tulevaisuudessa turvata Pentti Haanpään museon ainutlaatuisten kokoelmien saatavuus ja käyttö.

Uhkaksi koettiin kuntien kiristyneen talouden vaikutukset kulttuuritoimeen. Entä löytävätkö Haanpäästä kiinnostuneet pieneen Piippolan kirjastoon? Myös Pentti Haanpään seuran jäsenten korkea ikä alkoi huolestuttaa. Kuinka he jaksaisivat huolehtia museokokoelmien saattamisesta verkkoon, josta nykyisin yhä useammin oletetaan löytyvän ”kaikki”?

Keskustelun käynnistäjiä olivat Pentti Haanpään seuran sihteeri ja kirjailijamuseon perustaja Seija Hankonen ja Oulun kaupunginkirjaston maakuntakirjastoasioita hoitava kirjastonhoitaja Jaana Märsynaho.

Hanke organisoit itsensä

Hankkeen ohjausryhmään kuuluivat 2017-2018:

Maija Saraste, pj

Seija Hankonen, Pentti Haanpään seura

Janne Karjalainen, hanketyöntekijä

Jaana Märsynaho, Oulun kaupunginkirjasto

Kari Sallamaa, hanketyöntekijä

Antti Tarumaa, hanketyöntekijä

Riitta Tranberg, Siikalatvan kirjasto- ja kulttuuritoimi

Hankkeen etenemiseen ja onnistumiseen on vaikuttanut moni muukin henkilö. Työssä on saatu apua lukuisista kirjastoista ja arkistoista ympäri Suomea.

Rahoitusta haettiin – ja monesti saatiinkin

Aika	Summa	Rahoituksen myöntäjä	Rahoituksen tarkoitus
31.10.2015	300 e	Siikalatvan kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Pentti Haanpään seuralle valokuvanäyttelyn valmistamiseen, käyttötarkoitus muutettiin museon kotisivujen suunnitteluksi
10.10.2016	9 578 e	Siikalatvan kunnan-hallitus Teuvo Nevalan kuolinpesän varoista	Pentti Haanpään museon aineiston digitointiin ja kuvailuun
20.2.2017	500 e	Siikalatvan kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Janne Karjalaiselle Suomi 100 -avustuksena Pentti Haanpään museon kotisivujen suunnitteluun ja toteutukseen
5.4.2017	15 000 e	Opetus- ja kulttuuriministeriö	Pentti Haanpäästä koskevien artikkelien kuvailemiseksi ARTO-tietokantaan ja museon kokoelmien kuvailemiseksi KIRI-tietokantaan
26.4.2017	16 000 e	Suomen Kulttuuri-rahaston Pohjois-Pohjanmaan rahasto	Pentti Haanpään käsikirjoitusten ja muistivihkojen analysointiin ja verkkojulkaisemiseen
1.3.2018	8 500 e	Opetus- ja kulttuuriministeriö	Pentti Haanpään teosten kirja-arvostelujen kuvailemiseksi ARTO-tietokantaan

Mitä hankkeessa tehtiin?

2015	syyskuu	Hankkeen ensimmäinen kokous Piippolassa
	lokakuu	Hankesuunnitelma ja rahoituksen hakeminen

2016	kesäkuu	Hanke hyväksyttiin osaksi Suomi 100 -ohjelmaa
	syyskuu	Museon valokuvien digitointi
	lokakuu	Museon esineistön kuvaus
	marraskuu	Museon äänitteiden digitointi Valokuvien henkilöiden tunnistus

2017	tammikuu	Artikkelien julkaisutietojen tarkistus
	helmikuu	Haanpään alkuperäisaineisto Kansalliskirjaston Digitointi- ja konservointikeskukseen Mikkeliin
	kesäkuu	Artikkelien viitetietojen tallennus ARTO-tietokantaan
	elokuu	Digitoidun aineiston analysointi ja kuvailu
	syyskuu	Museon kotisivujen suunnittelu
	lokakuu	Haanpään lehtijuttujen julkaisutietojen tarkistus Tietojen tallennus ARTO-tietokantaan. Päätös digitoidun aineiston sijoitus- ja julkaisualustasta
	marraskuu	Museon kirjojen luettelointi KIRI-tietokantaan
	joulukuu	Museon esineluettelon ja Haanpään kirjaston kirjaluettelon toimitus digitaaliseen muotoon

2018	tammikuu	Digitoitujen dokumenttien kuvailutietojen tallennus Digi.kirjastot.fi-palveluun
	helmikuu	Pentti Haanpään maisema -esitteen aineisto kotisivuille Valokuvien kuvailu ja tallennus Digi.kirjastot.fi-palveluun
	maaliskuu	Haanpään teosten ensipainosten kansikuvien digitointi Kuvien tallennus kirjastojen tietokantoihin ja museon kotisivuille
	huhtikuu	Haanpään teosten kirja-arvostelujen julkaisutietojen tarkistus Aineiston tallennus ARTO-tietokantaan
	toukokuu	Museon esittelyvideon editointi Tuure Holopaisen haastattelujen digitointi, kuvailu ja tallennus Digi.kirjastot.fi-palveluun
	kesäkuu	Hankkeen tiedotus
	heinäkuu	Hankkeen tulosten julkaisujuhlat Piippolassa 3.7. ja Oulussa 4.7.

Mitä saatiin aikaiseksi?

Muistivihkojen digitointi, analysointi ja julkaiseminen verkossa

Pentti Haanpään museon kokoelmissa on toistasataa kirjailijan muistivihkoa, kalenteria ja käsikirjoitusnippua. Hankkeen tärkein osa on tämän aineiston digitointi, sisällönanalyysi sekä tallennus verkkoon kaikkien saataville.

Digitointi tehtiin Kansalliskirjaston Digitointi- ja konservointikeskuksessa Mikkelissä. Näin voitiin samalla turvata myös aineiston pitkäaikaissäilytys.

Uusia tuntemattomia kaunokirjallisia tekstejä ei nyt julkaistussa aineistossa montaa ole. Dokumenteista voi sen sijaan seurata teosten syntyvaiheita ja versioita. Aineiston analysointia helpotti suuresti se työ, jonka oululainen Haanpää-tuntija Esko Viirret on tehnyt 1990-luvun lopulla.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistossa olevia Haanpään muistivihkoja ei ole digitoitu. Niihin voi tutustua arkistossa olevilta mikrofilmeiltä.

Vähän lisää digitoidusta aineistosta

Mikkeliin toimitetussa aineistossa oli yhteensä noin 10 000 sivua, digitoituna määrä oli 5 326 sivua. Ne sisältävät seuraavia kokonaisuuksia:

- Käsikirjoituksia ja muistivihkoja, joissa on novellien ja romaanien käsikirjoituksia ja luonnoksia sekä aiheita uusiin kaunokirjallisiin teksteihin. Digitoituja kokonaisuuksia on lähes 100, erillisiä vihkoja on yhteensä noin 120.
- Kymmenen digitoitua dokumenttia, jotka sisältävät muistiinpanoja ja päiväkirjoja vuosilta 1925-1955.
- Neljä Haanpään kalenteria, joissa on käsikirjoitettuja merkintöjä, eli "Pinnebergien" muistiot vuosilta 1945-1948

Osassa muistivihkoista on päiväkirjamerkintöjä ja erilaisia sekalaisia muistiinpanoja, sananparsia, sutkauksia, shakkituloksia jne.

Mitä kaunokirjallisia tekstejä vihoissa on?

Yhdessä digitoidussa dokumentissa voi olla monta eri vihkoa ja vihot usein sisältävät monta novellia. Romaaneista voi olla useita versiota.

Suurin osa teksteistä on 1940-1950-luvuilta:

vuodet	dokumenttia	vuodet	dokumenttia
1926-1930	6	1941-1945	27
1931-1935	9	1946-1950	26
1936-1940	11	1951-1955	14

Eniten tekstejä on novellikokoelmista *Heta Rahko korkeassa iässä*, *Atomintutkija ja muita juttuja* ja *Nykyaikaa*. Myös kokoelmista *Lauma* ja *Iisakki Vähäpuheinen* on useita novelleja.

Aineistossa on joko kokonaan tai osia teoksista *Hota-Leenan poika*, *Isännät ja isäntien varjot*, *Taivalvaaran näyttelijä*, *Korpisotaa*, *Yhdeksän miehen saappaat* ja *Noitaympyrä*.

Joukossa paljon tekstejä, joita ei ole julkaistu Haanpään elinaikana.

Pentti Haanpäättä ja hänen tuotantoaan koskevien artikkelien tietojen tallennus

Museossa on toistakymmentä suurta leikekirjaa, joissa on Haanpäättä ja hänen tuotantoaan koskevia lehtiartikkeleita 1920-luvulta aina 2010-luvulle asti. Artikkelien julkaisutiedot tarkistettiin ja tallennettiin kansalliseen ARTO-viitetietokantaan, jotta artikkeleita voi saada käsiinsä myös muualla Suomessa olevien kirjastojen kautta. Voidakseen lukea Haanpäähän liittyviä artikkeleita ei siis enää tarvitse matkustaa Piippolaan.

Myös Kansan Arkiston, Otavan, WSOY:n ja Gummeruksen arkistojen sekä Matti Salmisen ja Esko Viirteen yksityisarkistoista löytyneiden Haanpää-artikkelien tiedot tallennettiin ARTO-tietokantaan.

Pentti Haanpään 370 lehdissä ilmestyneen jutun tai novellin julkaisutiedot ovat nyt löydettävissä ARTO-tietokannasta. Suuri osa tiedoista pohjautuu Matti Salmisen kokoamaan luetteloon.

Pikahaku :

[Hakuhistoria](#)

Hakutulokset

Tietokanta:ARTO - Kotimainen artikkeliviitetietokanta

2005 viitettä

Asiasana(haanpää, pentti) OR Tekijä(Haanpää, pentti)

[Muokkaa hakua](#)[1](#) [2](#) [3](#) ... [201](#)[Seuraava](#) ▶[Tulostus](#)[Viitteidenhallinta](#)Valitse tämä sivu kaikkiLajittelu:

- 1 **Kiinan muurilla.**
Haanpää, Pentti,
2012
*Sisältyy julkaisuun **Kiina sanoin ja kuvin. (2012) : 4, s. 15-17***
- 2 **Päntän äijän vajoaminen.**
Haanpää, Pentti,
1987
*Sisältyy julkaisuun **Helsingin sanomat. (1987) : 2.8.1987, s. 55***
- 3 **"Herrojen syntyruno" / Pentti Haanpää.**
Haanpää, Pentti.
1955
- 4 **Kaksi Pentti Haanpään muistinmerkintää.**
Haanpää, Pentti.
1976
*Sisältyy julkaisuun **Kaltio : 32 (1976) : 5, s. 133***

Ja vähän lisätietoja ARTO-tallennuksista

Nyt ARTO-tietokannassa on julkaisutiedot 2 005 Haanpään liittyvästä artikkelista. Hankkeessa on tallennettu siitä yli 71 % (1 440 viitettä).

novelleja ja lehtijuttuja	370
kirja-arvosteluja	480
muita artikkeleita	1 155

Haanpään novelleista ja lehtijutuista kolmasosa on julkaistu vuoteen 1935 mennessä, vajaa sata vuosina 1936-1945 ja reilut sata vuosina 1946-1955. Haanpään kuoleman jälkeen on julkaistu 45 novellia tai juttua.

Kirja-arvosteluja on eniten teoksista *Jauhot* (46), *Yhdeksän miehen saappaat* (38), *Iisakki Vähäpuheinen* (33), *Nykyaikaa* ja *Kiinalaiset jutut* (26). Yli puolet arvosteluista koskee vuosina 1945-1954 julkaistuja teoksia. Varhaisempien teosten arvosteluja on säilynyt hyvin vähän.

Puolet muista artikkeleista on ilmestynyt vuoden 1990 jälkeen ja vain 65 ennen Haanpään kuolemaa. Artikkeleita on sekä valtakunnallisista että paikallisista sanoma- ja aikakauslehdistä.

Valokuvia Pentti Haanpään elämästä

Kirjailijamuseossa on lähes 300 valokuvaa Haanpään elämästä, hänelle tärkeistä paikoista ja ihmisistä sekä kuvia kirjailijan hautajaisista.

Hankkeessa digitoitiin seuran omistamat valokuvat. Kuvien henkilöiden ja paikkojen tunnistamisesta vastasivat Seija Hankonen ja Jussi Haanpää.

Valokuvat on tallennettu ensin pohjoispohjalaista kulttuuria esittelevälle Kirjastovirma-sivustolle, josta ne myöhemmin on siirretty Digi.kirjastot.fi-palveluun.

Kuvat on jaettu sisällön perusteella yhteentoista ryhmään ja niiden yhteyteen on liitetty sisältöä kuvaavia termejä. Näin kuvia voi helposti löytää verkosta.

Peniti Haapään museo

Peniti Haapään museo

Peniti Haapään Museo

Peniti Haapään museo

Peniti Haapään museo

Peniti Haapään Museo

Peniti Haapään museo

Peniti Haapään museo

Peniti Haapään museo

Äänitteitä ja elokuvia Haanpäästä

Museossa on nauhoituksia 1970-luvulta alkaen tehdyistä radio-ohjelmista, joissa on haastateltu Pentti Haanpään sisaruksia, sukulaisia ja tuttaviam. Nauhoitukset tallennettiin aikanaan c-kaseteille, jotka on nyt digitoitu. Nauhoituksia voi kuunnella Piippolan ja Oulun kirjastoissa. Tekijäoikeussyistä johtuen aineistoa ei voi lainata.

Oululainen kulttuurineuvos Tuure Holopainen haastatteli vuonna 1984 Pentti Haanpään tunteneita ihmisiä ja tallensi aineiston c-kaseteille. Kasetit on digitoitu ja äänitteet on tallennettu Digi.kirjastot.fi-palveluun niin, että niitä voi kuunnella verkossa.

Museon kokoelmissa on videotallenteina Pentti Haanpään elämään ja tuotantoon liittyviä elokuvia. Osa niistä on lainattavia. Tiedot elokuvista sekä äänitteistä tallennettiin KIRI- ja OUTI-kirjastojen kokoelmatietokantoihin. Museon kotisivuille lisättiin luettelo verkossa saatavilla olevista elokuvista.

Hankkeen tulokset museon kotisivuilla

www.penttihaanpaanmuseo.fi

Pentti Haanpään museo

Tietoa kirjailijan elämästä ja tuotannosta

Etusivu Kirjailijamuseo Haanpään maisema Pentti Haanpään elämä

Digitoidut muistivihkot ja käsikirjoitukset

Pentti Haanpäällä oli tapana kirjoittaa käsin muistivihkoihin. Museossa on noin 120 kirjailijan muistivihkoa, kalenteria tai käsikirjoitusta vuosilta 1925–1955.

[Lue lisää](#)

Tietoa lehtiartikkeleista ARTO-tietokannassa

Pentti Haanpään museossa on leikekirjoja, joissa on kirjailijan tuotannosta ja elämästä kertovia lehtiartikkeleita 1920-luvulta aina 2010-luvulle asti. [Lue lisää](#)

Valokuvia Haanpään elämästä

Kirjailijamuseossa on valokuvia Haanpään elämästä, hänelle tärkeistä paikoista ja ihmisistä sekä myös kuvia kirjailijan hautajaisista. [Lue lisää](#)

Äänitteitä ja elokuvia Haanpäästä

Pentti Haanpäästä on tehty useita radio-ohjelmia 1970-luvulta lähtien. Niissä on haastateltu Haanpään sisarusia sekä muita sukulaisia ja tuttavuuksia. [Lue lisää](#)

Kirjailija Pentti Haanpää (14.10.1905–30.9.1955) on yksi Suomen suurista kirjailijoista. Hän kuvasi ainutlaatuisella tavalla suomalaisia ihmisiä ja suomalaista luontoa. Piippolassa asunut Haanpää tunnetaan erityisesti pohjoisen Suomen kirjailijana. Hän kirjoitti noin 350 novellia ja kymmenen romaania. Haanpää palkittiin Pro Finlandia -mitalilla vuonna 1948. Sivustolla kerrotaan Haanpään elämästä ja tuotannosta. Täältä löytyy tiedonlähteitä – niin kuvia, äänitteitä, teoksia, tietoa lehtiartikkeleista kuin digitoituja Haanpään muistivihkojakin.

[Digitointihanke](#) [Ota yhteyttä](#)

Kiitokset

Pentti Haanpään seura, Siikalatvan kirjasto- ja kulttuuritoimi, Siikalatvan kunta, Oulun kaupunginkirjasto, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Kansalliskirjaston Digitointi- ja konservointikeskus, Kirjastot.fi, Kansalliskirjasto, Suomen Kulttuurirahaston Pohjois-Pohjanmaan rahasto, Kansallisarkisto, Kansan Arkisto, WSOY:n arkisto, Oulun yliopisto

Leena Aaltonen, Jussi Haanpää, Pekka Heikkinen, Tuure Holopainen, Katja Hyvärinen, Taina Jordan, Vesa Karonen, Sakari Katajamäki, Sinikka Klemettilä, Riina Kohonen, Lassi Lager, Aija Laine, Merja Laube-Pohto, Kari Leppälä, Jussi Ojajärvi, Sauli Pesonen, Jouni Pääkkölä, Matti Salminen, Matti Sarmela, Tapani Sillanpää, Tarja Soiniola, Arto Takkinen, Heli Viirret, Pauli Ylikoski ja monet kirjastojen ja arkistojen työntekijät ympäri Suomea

Digitointihankkeen työryhmän osaavat ja sitoutuneet jäsenet